

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 248. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890594720880.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Hvad Fatter gjør, det er altid det Rigtige

Hvad Fatter gjør, det er altid det Rigtige tryktes første gang i NEH 5-61, der udkom 2.3.1861.

Efter sin udenlandsrejse 30.5.-10.11.1860 og nogle dage på bl.a. Basnæs og Holsteinborg var A 23.11. ankommet til København, men først 4.12. fik han åbenbart tid til at veksle sine rejsepenge. Det hedder i Dagbøger herom: »Byttet mine Guldpenge og tabt paa hver Napoleon 14 B efter Indkjøbsprisen« (IV 471). Dette gav tilsyneladende A ideen til eventyret, idet han noterer i Alm 5.12.: »Skrev Historien om Manden der byttede«, medens Dagbøger er noget mere udførlig. 5.12. hedder det: »Blev hjemme hele Aftenen og skrev den gamle Historie om Manden der bytter Hesten for Koen &c« og 7.12.: »Fuldendt Historien om at Bytte« (IV 471). Allerede 15.12. er det iøvrigt sammen med fem andre eventyr med på programmet ved en oplæsning i Studenterforeningen (ib. 472).

I Bemærkninger skriver A, at eventyret er en genfortælling af et af de folkeeventyr, han havde hørt som barn (19). *Hvad Fatter gjør, det er altid det Rigtige* er dermed det ene og iøvrigt sidste af de syv eventyr, som Georg Christensen har påvist er gendigtninge af danske folkeeventyr, og han henregner det (s. 168) under nr. 104: Den fromme Kone i Sv. Grundtvigs eventyrregistrant. Det findes således i flere opskrifter fra årene omkring 1855-56, men også i en trykt version i en pjece fra 1756 med titlen Tolv moralske Lystigheder, / Blandet / med fornøvelig Alvor / Mine kære Landsmænd / Til / Behagelig Tieneste / Med fuld Forsikring om denne, / efter Ønske finder deres Bifald, skal flee/re udi samme Materie frem/skinne saa snart GUD / mig under / Bedre Stunder«, hvor handlingen er henlagt til Danzig (se iøvrigt Else Marie Kofod 41f og 95ff).

Som A selv siger, har han genfortalt folkeeventyret på sin egen måde. Forskellen er, at medens folkeeventyret aldrig giver en psykologisk motivering for mandens handlemåde, sker dette hos A, idet manden hele tiden har konen i tankerne. For det andet aktualiserer A 249 eventyret ved at indføre de to tidstyper: excentriske engelske turister, hvor det i folkeeventyret er den sidste køber, der vædder på, at konen bliver vred.

82.8-16*Du har seet ... Alle og Enhver*] sml. Moderen med Barnet (Hist, hvor Veien slaaer en Bugt) (1829; SS XII 49f). - **12-13***Bagerovnen ... Mave*] sml. KES 58 og *Hyldemoer* (II 175).

83.36*Stenten*] overgangen over et gærde.

84.6*Bommandens*] passede bommen og opkrævede vejafgift af de rejsende, jvf. »Adgangen til Staden havde ogsaa andre Forhindringer [end byportene] [...] Desuden var der et Bomhus, hvor Bøndervogne hver Dag, men andre Vogne paa Søn- og Helligdage maatte betale Bompeng for at komme ind i Staden« (J.Davidsen: *Fra det gamle Kongens Kjøbenhavn*. I. 1880.6f). Se iøvrigt *Hvad man kan hitte paa* (V 108).

85.9*Skippund*] 160 kg. - **10***Det er nok at give Skjeppen fuld*] det er nok en ordentlig fortjeneste; skæppe: 17.39 l. - **12***Strygmaal*] strøget mål, modsat topmål dvs. rigeligt mål. - **14***Top! top!*] almindelig bekræftelse på væddemål; ordspil på Topmaal.